

Bielsko-Biała

Bielsko-Biała

przewodnik rowerowy

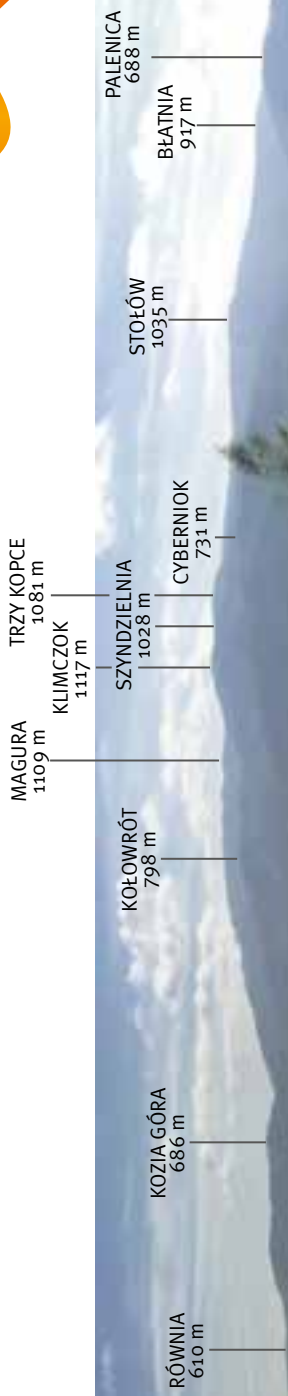
Bielsko-Biała

Copyright by:
Urząd Miejski w Bielsku-Białej
Wydział Promocji Miasta
Plac Ratuszowy 1, 43-300 Bielsko-Biała

www.bielsko-biala.pl
bpm@bielsko-biala.pl

Bielsko-Biała 2014
All rights reserved
ISBN 978-83-939838-3-4

Panorama Beskidu Śląskiego

Panorama Beskidu Małego

Bielsko-Biała

przewodnik rowerowy

Spis treści

Wprowadzenie	3
Schemat tras rowerowych w Bielsku-Białej	8
Trasy rowerowe w Bielsku-Białej	8
■ Trasa nr 001. Dookoła Bielska-Białej.....	9
■ Łącznik do Trasy nr 001.....	9
■ Trasa nr 002. Centrum – Wapienica – Stare Bielsko	20
■ Trasa nr 1. Plac Ratuszowy w Bielsku-Białej – Czechowice-Dziedzice (MOSiR).....	27
■ Trasa nr 1. Plac Ratuszowy w Bielsku-Białej – Glinka (granica PL-SK).....	31
■ GREENWAYS /Kraków – Morawy – Wiedeń/	37
■ Wiślana Trasa Rowerowa (WTR). Jaworze – Wapienica – Lotnisko – Aleksandrowice, Stare Bielsko, Trzy Lipki, Mazańcowice.....	39
Bielsko-Biała. Plan miasta	42
Bielsko-Biała. Plan centrum.....	70

Wprowadzenie

To były niegdyś dwa miasta, rozcięte rzeką dzielącą Śląsk i Małopolskę. Przez setki lat nurtem Białej biegła granica pomiędzy Rzeczpospolitą a Śląskiem. Położone na jej lewym brzegu zamożniejsze Bielsko szczyli się historią liczącą 700 lat. Jednym z impulsów rozwojowych prawobrzeżnej osady, nazwanej tak samo jak rzeka, były prześladowania religijne okresu kontrreformacji. Tkacze wyznania luterńskiego osiedlali się tutaj, aby we względnie spokojnym uprawiać swoje rzemiosło pod skrzydłami tolerancyjnej Rzeczypospolitej. Kiedy w końcu XVIII wieku agresywni sąsiedzi podzielili się ziemią szlacheckiej republiki, Bielsko i Biała znalazły się razem w państwie Habsburgów – ale w odrębnych prowincjach. Bielsko, jak cały Śląsk Cieszyński, którego jest wschodnią rubieżą, pozostawało nadal częścią Śląska Austriackiego z centrum administracyjnym w Opawie, Biała natomiast stanowiła zachodni skraj autonomicznej od połowy XIX wieku Galicji. W Polsce międzywojennej Bielsko należało do województwa ślą-

skiego, a Biała do krakowskiego. Dopiero w 1951 roku sąsiadujące miasta, nieformalnie zrastające się już od kilku dziesięcioleci, zostały oficjalnie połączone w jeden organizm: Bielsko-Białą, dzisiaj zamieszkiwaną przez około 170 tysięcy osób.

W drugiej połowie XIX wieku był to jeden z najważniejszych ośrodków przemysłu włókienniczego w imperium Austro-Węgier, obejmującym większą część Europy południowo-wschodniej. Ówczesne ambicje i bogactwo ukształtowały wizerunek dzisiejszego centrum Bielska-Białej, tradycyjnie nazywanego „**małym Wiedniem**”, z architekturą w stylu historyzmu i ciekawymi przykładami secesji. Jeszcze kilkadziesiąt lat temu miasto mogło niemal konkurować z Łodzią o miano stolicy polskiego włókiennictwa. Dzisiaj o czasach świetności tej gałęzi gospodarki świadczą już tylko liczne zabytki architektury przemysłowej i ciekawe zbiory **Muzeum Historycznego w Bielsku-Białej – Starej Fabryki**.

Kiedy w latach 70. XX wieku powstała fabryka samochodów małolitrażowych, miasto otoczył wieniec osiedli mieszkaniowych. Na szczęście dyskusyjna estetyka peerelowskich blokowisk musiała zmierzyć się z ukształtowaniem terenu, dzięki czemu Bielsko-Biała nie straciła nic ze swego uroku.

Turystów przyciąga tu ładnie utrzymana **starówka**, z bielskim **Rynkiem** i odchodzącymi od niego malowniczymi uliczkami, oraz przekraczająca rzekę, przecinająca dawną Białą w kierunku wschodnim **ul. 11 Listopada**, pyszniąca się dziewiętnasto-wiecznymi ambicjami do wielkomiejskości.

Emblematyczne budowle, takie jak szczytujący się długą historią, eklektyczny **zamek Sułkowskich** (dziś muzeum), gmach **Teatru Polskiego** zbudowany w 1890 r. oraz pochodzący z tej samej epoki **ratusz** – zostały pieczołowicie odrestaurowane w ciągu dwóch dekad na przełomie XX i XXI w. Dzisiaj przyciągają uwagę niezliczonych amatorów fotografowania.

Wiele tutejszych kościołów katolickich ma charakter zabytkowy. Do najbardziej godnych uwagi należą: najstarszy, gotycki **kościół pod wezwaniem św. Stanisława w Starym Bielsku**; niezwykle urodzajna drewniana świątynia **św. Barbary w Mikuszowicach**; **katedra św. Mikołaja** górująca nad Bielskiem wieżą przypominającą kampanilę przy bazylice św. Marka w Wenecji; barokowy kościół Opatrzności Bożej w Białej.

Spośród świątyń ewangelickich najważniejszy jest **kościół Zbawiciela**, stanowiący główny element **Bielskiego Syjonu** – kompleksu zabudowań, gdzie od końca XVIII w. skupia się życie Kościoła ewangelicko-augsburskiego na tym terenie. Obok świątyni stoi jedyny w Polsce **pomnik Marcina Lutra**.

Wszystkie tutejsze synagogi zostały zniszczone przez hitlerowców. Na miejscu największej z nich stoi gmach Galerii Bielskiej BWA, co upamiętnia stosowna tablica pamiątkowa. Świetne tradycje bielskich Żydów przypomina **cmentarz przy ul. Cieszyńskiej**. Wraz z zabytkowymi nekropoliami katolickimi i ewangelickimi stanowi najdobitniejsze świadectwo charakterystycznej dla tradycji Bielska i Białej różnorodności kulturowej i religijnej.

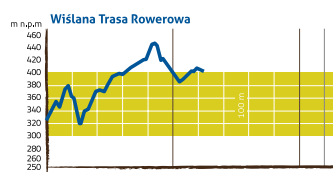
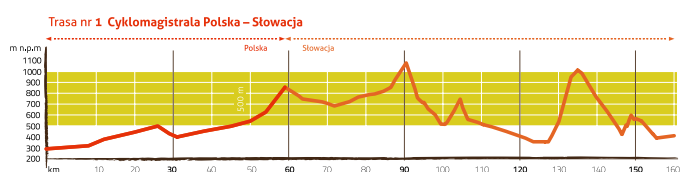
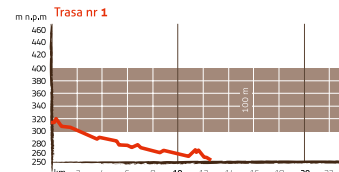
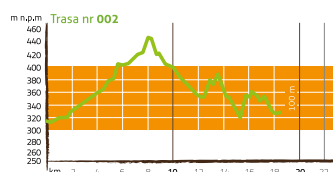
Dzisiaj znakiem rozpoznawczym miasta może być różnorodność atrakcji. Na zwolenników aktywnego wypoczynku czekają **kąpie-liska, korty, parki miejskie, kolej gondolowa na Szyndzielnię**. Na osoby preferujące inne rozrywki oczekują kina, dobre restauracje, stylowe kawiarnie i nowoczesne galerie handlowe. Bardzo bogata jest oferta kulturalna, od interesujących propozycji licznych klubów muzycznych, po cenione w kraju i za granicą przedstawienia **Teatru Polskiego i Teatru Lalek Banialuka**, wystawy sztuki współczesnej w **Galerii Bielskiej BWA** oraz koncerty gwiazd w **Bielskim Centrum Kultury**. Prestiżowe imprezy cykliczne, to cieszący się światową renomą **Międzynarodowy Festiwal Sztuki Lalkarskiej, Festiwal Kompozytorów Polskich, Zadymka Jazzowa i Bielska Jesień Jazzowa**. Najmłodszą z nich, ale już cieszącą się zasłużoną sławą, jest **FotoArtFestival** – międzynarodowe święto fotografii artystycznej.

W godzinach szczytu na tutejszych drogach bywa tłoczno. Nie oznacza to jednak, iż trudno się przemieszczać za pomocą roweru – najbardziej przyjaznego środowisku i efektywnego środka lokomocji. Na terenie miasta przygotowano dla cyklistów **ścieżki rowerowe**, a na zwolenników dłuższych wypadów czekają **trasy rowerowe**. Przez Bielsko-Białą przebiegają też międzynarodowe szlaki, takie jak jedna z tzw. **Greenways** (na trasie Kraków–Morawy–Wiedeń) czy **cyklomagistrała Polska–Słowacja**.

Trasy, wytyczone staraniem Beskidzkiego Towarzystwa Cyklistów z myślą o rowerzystach początkujących i zaawansowanych, dają możliwość poznania najpiękniejszych zakątków Bielska-Białej i okolic. W większości przypadków biegną po drogach mało używanych przez samochody. Pozwalają na poznanie interesujących fragmentów miasta w najprostszy z możliwych sposobów. Prowadzą przez punkty widokowe, z których rozciąga się wspaniała panorama miasta, **Beskidów – Matego i Śląskiego** oraz równin na północ od Bielska-Białej, gdzie można dostrzec między innymi taflę **Jeziora Goczałkowickiego**.

SCHEMAT TRAS ROWEROWYCH W BIELSKU-BIAŁEJ

TRASA NR 001

Dookoła Bielska-Białej / 52 km

Zaplanowana jako pętla prowadzi ulicami: Leszczyńską, Piaskową, bulwarami w Straconce, Zawodzie, Ks. Brzóska, Polną, Wróblowicką, Admiralską, **przejazd przez Krakowską – zachowaj ostrożność**. Gmina Kozy ulicami: Krańcówą, Sadową, Chmielową, Pod Grapą, Topolową, Młyńską, Nadbrzeżną, Graniczną, Przygraniczną. Dalej ulicami: Bielską, Do Lasu, Tartaczną, Zagrody, Janowicką, Pod Kasztanem, 13 Zakrętów, Bystrą, Barkowską, Komorowicką, Mazańcowicką, Poligonową, **przejazd przez Andersa – zachowaj ostrożność**, Dumki, Spółdzielczą, Dębową, Kaskadową, Rudawka, Międzyrzeczką, **przejazd przez most nad drogą ekspresową S1 – zachowaj ostrożność**, Londzina, Mazurską, Dzwonkową, **przejazd przez Cieszyńską – zachowaj ostrożność**, Średnią, Jaworzańską, Miętową, Zapora, Dębowiec, Skarpową, Karpaczką, Karbową, Olszówką, Poczтовую, Srebrną, Pszczelą, Czołgistów – **uwaga ruch jednokierunkowy – zastosuj się do znaków**, Ustronie, Willową, Bystrzańską, **przejazd kładką dla rowerów na drugą stronę rzeki Białej – zachowaj ostrożność**, Kusia, Paproci, Kolejową, Maczka, Leszczyńską.

Łącznik do TRASY NR 001

Rozpoczyna się przy skrzyżowaniu ulic Partyzantów i Bora-Komorowskiego. Biegnie po ścieżce rowerowej wzdłuż ulicy Partyzantów do zjazdu do CH Gemini. Następnie przebiega po drodze gruntowej przez Park Strzygowskiego do ulicy Leszczyńskiej.

Do **Trasy nr 001** dojechać można z centrum miasta tak zwanym **Czarnym łącznikiem**. Jest to bardzo praktyczny i urokliwy fragment bielskiej sieci rowerowej, poprowadzony ścieżką rowerową wzdłuż ulicy **Partyzantów**. Przy zjeździe do **Centrum Handlowego**

Gemini Park należy wjechać na drogę gruntową wiodącą przez **Park Strzygowski** wzdłuż rzeki Białej i dotrzeć do ulicy **Leszczyńskiej**. To miejsce uznaje się za początek Trasy nr 001, która jest pomyślana jako pętla wokół miasta. Można ją pokonywać w dowolnym kierunku, w całości lub fragmentami. Liczący 52 km trakt daje możliwość spędzenia w rowerowym siodełku kilku bardzo przyjemnych godzin i przyjrzenia się Bielsku-Białej z każdej strony.

Z ulicy **Leszczyńskiej** skręcamy w **Piaskową**, a dalej trasa prowadzi **Bulwami Straceńskimi** wzdłuż potoku. To jedno z ulubionych miejsc wypoczynku bielszczan. **Straconka**, kiedyś wieś, a od kilkudziesięciu lat dzielnica miasta, powstała nad potokiem o tej samej nazwie w II połowie XVI wieku. Jej nazwa wywodzi się od staropolskiego stracić, czyli uśmiercić. Legendy głoszą, że w tej okolicy dokonywano niegdyś egzekucji, między innymi stracono czterech zbójników.

Opuszczając **Straconkę** należy z **Bulwarów Straceńskich** skrócić w ulicę **Zawodzie**, a potem pokonać dość stromy podjazd ulicą **Księdza Stanisława Brzóska** (upamiętniającą jednego z bohaterów powstania styczniowego – naczelnego kapelana wojsk powstańczych w stopniu generała). Nagrodą za wysiłek jest wspinała, zwłaszcza o zachodzie słońca, panorama Bielska-Białej i szybki, a w ostatniej fazie bardzo stromy zjazd niemal do **centrum Lipnika**. W dalszym biegu **Trasy nr 001** znów trzeba się wspinać, tym razem ulicą **Polną**, której początek jest dość wymagający.

Lipnik to kolejna z podbielskich miejscowości, która w XX wieku stała się dzielnicą miasta. Jej początki sięgają przełomu XIII i XIV wieku. Atrakcjami są tu m.in. XIX-wieczne: kościół pw. Narodzenia NMP i św. Walentego oraz kamienny amfiteatr w lipnickim parku. Przy drodze do amfiteatru znajduje się zabytkowa leśniczówka. Warto te miejsca odwiedzić, gdyż znajdują się niedaleko od szlaku, w okolicach najwyższego punktu na ulicy **Polnej**.

Jadąc dalej, opuścimy administracyjne granice miasta. Po zjazdach ulicami **Wróblowicką** i **Admiralską** będziemy musieli przeciąć, z zachowaniem ostrożności, ruchliwą ulicę **Krakowską** i już w **Kozach** – łagodnie potoczyć się w dół ulicami **Krańcową** i **Sadową**.

Kozy to jedna z największych wsi w Polsce, a na pewno najludniejsza – ma 12 tysięcy mieszkańców. Powstała mniej więcej 700 lat temu, a jej znakiem rozpoznawczym jest przede wszystkim

kompleks pałacowo-parkowy w centrum. W parku warto zwrócić uwagę na okazały platan. Nad wsią góruje jeden ze szczytów Beskidu Małego – Hrobacza Łąka, gdzie znajduje się oświetlany nocą krzyż. Kozy to także nowoczesna infrastruktura rekreacyjna – powstało tu centrum widowiskowo-sportowe z halą, krytym basenem i kompleksem boisk.

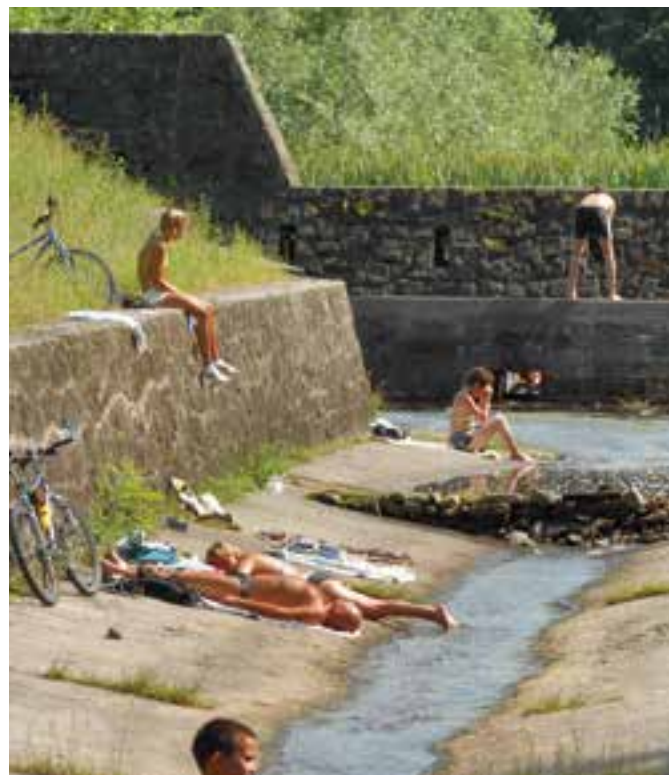
Jadąc dalej przez Kozy, poruszamy się ulicami: **Chmielową, Pod Grapą, Topolową, Młyńską, Nadbrzeżną, Graniczną i Przygraniczną** – tutaj trzeba zachować ostrożność, przekraczając ruchliwą ulicę **Wyzwolenia** znajdującą się już na granicy Bielska-Białej i Kóz. Do Bielska-Białej dostajemy się przez **Hałcnów** i następnie **Komorowice Krakowskie** ulicami **Do Lasu, Tartaczną, Janowicką, Pod Kasztanem, 13 Zakrętów i Bystrą** (uwaga, w końcówce szybki zjazd), która wiedzie nas przez lasy będący dobrym miejscem na krótki odpoczynek.

Początki **Komorowic** sięgają końca XIII wieku – ziemie te zostały zasiedlone za sprawą księcia cieszyńskiego Mieszka. Początkowo nosiły nazwę Bertholdsdorf, spolszczoną na Biertułtowice, która w XV stuleciu została wyparta i zastąpiona tą obecnie funkcjonującą.

Wracając na **Trasę nr 001** jedziemy ulicami **Barkowską** i bardziej ruchliwymi: **Komorowicką** (warto się przyjrzeć znajdującemu się w centrum Komorowic kościołowi św. Jana Chrzciciela – będziemy obok niego przejeżdżać) i **Mazańcowicką**, z której odbijamy w **Poligonową** prowadzącą nas przez bardzo spokojne okolice północnego skraju miasta. Na Poligonowej dość ważny punkt – przejazd przez aleję **Andersa**, gdzie trzeba zachować ostrożność i jechać dalej szlakiem wzdłuż drogi ekspresowej. W dalszym biegu trasy poruszamy się ulicami bardzo mało uczęszczanymi (fragmenty pozbawione są asfaltowej nawierzchni): **Dumki, Spółdzielczą, Dębową, Kaskadową**. Z ulicy **Rudawka** (wzdłuż potoku o tej samej nazwie) wjeżdżamy na **Międzyrzecką**, by przejechać ponad drogą ekspresową wiodącą do Cieszyna. Za wiaduktem zjeżdżamy w ulicę

Londzina, poprowadzoną równoległe do drogi ekspresowej i znów jesteśmy w bardzo spokojnym rejonie, gdzie można podziwiać za polami pasmo Beskidu Śląskiego. Ulicami **Mazurską i Dzwonkową** dojeżdżamy do **Wapienicy**, kolejnej dzielnicy Bielska-Białej.

Pierwsze wzmianki o Wapienicy pojawiają się w dokumentach historycznych z 1568 roku. Co ciekawe, pierwotna nazwa ówczesnej wsi brzmiała Łopienica, a pochodziła od rzeki, na brzegach której rósł łopian. Obecną nazwę zyskała w XIX wieku, najprawdopodobniej od pieców wapiennych, jakie tu stosowano. Pod koniec XIX wieku zaczęto na szerszą skalę wykorzystywać wapieniczne źródła, między innymi budując studnie – magazyny wody oraz rurociągi biegnące wzdłuż drogi do Cieszyna.

Nim jednak dostaniemy się do **Doliny Wapienicy**, ważnej dla zaopatrzenia Bielska-Białej w wodę, na krótki czas wyjeżdżamy z granic miasta, by wstąpić do Jaworza. Wyjeżdżając z **Dzwonkowej** przez kilkanaście metrów pedałujemy po ruchliwej Cieszyńskiej, by znów poruszać się nieuczęszczaną ulicą **Średnią** – znajdujemy się wtedy w Jaworzu. Dalej skręcamy w nieco bardziej ruchliwą **Jaworzańską**, która sprowadza nas na powrót w administracyjny obszar Bielska-Białej.

Już niedaleko do urokliwej Doliny Wapienicy. Jej oś wyznacza potok, nad który w upalne dni ściągają tysiące bielszczan, by wśród intensywnej zieleni zażyć odpoczynku. W 1995 roku w Dolinie Wapienicy stworzono Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy. Kolejne jej atrakcje to rezerwat przyrody (Stok Szyndzielni oraz Jaworzyna), a przede wszystkim zaporą im. Ignacego Mościckiego, wybudowana w 1932 roku. Po zjechaniu z **Jaworzańskiej** czeka nas droga delikatnie wiodąca pod górę. Ulice **Miętowa** i **Zapora** prowadzą nas w prześliczne tereny wypoczynkowe w okolicy zapory. Warto w tym miejscu odbić nieco ze szlaku, by spędzić trochę czasu na przyjemnym odpoczynku wśród szumu drzew, strumienia i śpiewu ptaków.

By kontynuować **Trasę nr 001**, należy wspiąć się biegnącą między drzewami ulicą **Dębowiec** – na końcu tego podjazdu czeka nagroda: kolejna wspaniała panorama miasta. Potem dość szybki zjazd ulicą **Skarpową**. Zwłaszcza na jego krętym końcu, dojeżdżając do **Karpackiej**, należy uważać, rozsądnie regulując prędkość.

Dotarliśmy do **Kamienicy**, o której pierwsze informacje historyczne pochodzą z roku 1305. W tej dzielnicy (do XIX wieku będącej wsią o charakterze rolniczym), warto odwiedzić kościół św. Małgorzaty, zbudowany w latach 1897-98.

Bielszczanie kojarzą Kamienicę głównie z największym w mieście cmentarzem komunalnym. Przyrodniczą atrakcją dzielnicy jest Gościnną Dolina, którą wytyczają potoki spływające z Dębowca. Dogodne miejsce do życia znalazło tu wiele cennych gatunków fauny i flory.

Podążając ulicami **Karpacką** i **Karbową**, napotykamy dość stromy podjazd – na jego zwieńczeniu znów czeka na nas piękna panorama miasta od strony południowej. Następnie mijamy nowoczesną halę widowiskowo-sportową i przede wszystkim lubiany przez bielszczan **Dębowiec** – niedużą górę u stóp znacznie wyższej Szyndzielni. Stoki Dębowca są bardzo chętnie odwiedzane przez mieszkańców miasta i turystów. Dla jednych to pierwszy krok w kierunku szczytów Beskidu Śląskiego, a dla innych docelowe miejsce mało forsownych wycieczek. Pod Dębowcem znajduje się też camping. Nieco dalej, już w Olszówce, można dojechać do dolnej stacji kolejki gondolowej na Szyndzielnię – liczący 1028 m n.p.m. szczyt Beskidu Śląskiego, z pierwszym w tych górach schroniskiem, wybudowanym w 1897 r.

Następnych kilka kilometrów trasy to łagodny zjazd ulicą **Olszówka**. W dzielnicy, nazywającej się tak samo jak ulica, można znaleźć kilka ciekawych miejsc, których walory bielszczanie doceniają od wieków. Są to interesujące z architektonicznego, a przede wszystkim estetycznego punktu widzenia dawne wille, miejskie

kąpielisko, korty tenisowe, a także, a może przede wszystkim **Las Cygański** – wymarzony teren na dłuższe, krótsze, mniej i bardziej wymagające spacer. Z Lasu Cygańskiego można udać się na Kozią Górkę (zwaną także Stefanką), gdzie znajduje się schronisko. Nieco poniżej szczytu można zobaczyć pozostałości po wybudowanym w okresie międzywojennym torze saneczkowym, który w latach świetności był najdłuższym torem naturalnym w Europie.

Cygański Las ma znacznie większe znaczenie dla bielszczan, niżby mogło się z pozoru wydawać. Jego nazwa wzięta się z niemieckiego Ziegenwald (Kozí Las), co z czasem przekształcono na Zigeunerwald, czyli dzisiejszy Cygański Las. Właśnie w kontekście Cygańskiego Lasu pojawia się pierwsza historyczna wzmianka o Bielsku: w dokumencie z 1312 roku książę cieszyński Mieszko daje we władanie mieszkańom bielskim rzeczony Ziegenwald. W latach 60. XIX stulecia las przekształcono w park leśny: zorganizowano sieć ścieżek, po których mogli poruszać się spacerowicze, a nawet dorożki. Wielu bogatych mieszczan wybudowało

w tej okolicy wille, które można podziwiać do tej pory. W 1895 roku utworzono linię tramwajową łączącą Cygański Las z centrum Bielska – linia ta działała do 1971 roku.

Wracając jednak na niebieską trasę, za Lasem Cygańskim skręcamy z ulicy **Olszówka** w **Pocztową**, dalej jedziemy **Srebrną** (w tych okolicach należy uważać, ponieważ obowiązuje ruch jednokierunkowy – należy zastosować się do znaków drogowych i pilnować oznaczenia trasy), **Pszczelą**, **Czołgistów**, aby znaleźć się w kolejnym miejscu, gdzie mieszkańcy Bielska-Białej lubią spędzać pogodne weekendy – **na Błoniach**. Tu warto odetchnąć w cieniu drzew bądź na polance, można skorzystać z campingu, usług małej gastronomii lub skorzystać z różnorodnych urządzeń rekreacyjnych. W pobliżu znajduje się kampus Akademii Techniczno-Humanistycznej. Błonia opuszczamy ulicami **Ustronie** i **Willową**. Po przekroczeniu ruchliwej ulicy **Bystrzańskiej**, korzystając z kładki, przenosimy się na prawy brzeg rzeki Białej. Następnie ulicami **Kusia**, **Paproci**, **Kolejową** (wzdłuż torów) i **Maczka** docieramy do punktu, z którego rozpoczęliśmy podróż **Trasą nr 001** – na ulicy **Leszczyńskiej**.

TRASA NR 002

Centrum – Wapienica – Stare Bielsko / 18 km

Rozpoczyna się na Placu Ratuszowym, dalej prowadzi ulicą Sempołowskiej, ścieżką rowerową przy ul. Partyzantów i ulicami: Kochanowskiego, Karpacką, Jeżynową, Łowiecką, Dębowiec, Zapora, Kopytko, **drogą gruntową wzdłuż potoku Wapienica**, ulicą Wapienicką, **przejazd przez Cieszyńską – zachowaj ostrożność**, Zapłocie Duże, Nad Potokiem, Zuchów, Halentówka, Piechurów.

Trasa zielona częściowo prowadzi przez centrum Bielska-Białej, z jednej strony dając możliwość przyjrzenia się kilku interesującym obiektom, takim jak Ratusz i okoliczne kamienice, a z drugiej przejechania przez centrum traktami bardzo przyjaznymi dla rowerzystów. W większości prowadzi ścieżkami rowerowymi. Startujemy **przed Ratuszem**, by przez Wapienicę po 18 km dojechać do punktu widokowego na **Trzech Lipkach w Starym Bielsku**.

Spod Ratusza mamy blisko do najładniejszych rejonów starej części miasta: Zamku Sułkowskich z interesującym muzeum oraz okolic Rynku, gdzie zachowało się średniowieczne założenie

urbanistyczne, chociaż tworzą je kamienice powstałe w większości w XVIII wieku. Najstarsze części Zamku Sułkowskich są datowane na XIV wiek, ale obecny wygląd budowli ukształtowany został w trakcie modernizacji w II połowie XIX stulecia.

Aby odwiedzić Zamek i Starówkę, trzeba zjechać nieco z trasy, warto więc poświęcić na to czas jeszcze przed rozpoczęciem podróży **Trasą nr 002**.

Ratusz, od którego ruszamy w drogę, zaprojektowany przez Emanuela Rosta, powstał w latach 1895-1897. Początkowo mieścił się w nim Magistrat Miasta Białej. Po połączeniu Bielska i Białej w 1951 roku stał się siedzibą władz Bielsku-Białej.

Z **Placu Ratuszowego** wjeżdżamy w ulicę **Sempołowskiej**, a następnie, w okolicy ulicy **1 Maja**, przekraczamy most na rzece **Białej** i wjeżdżamy na ścieżkę rowerową prowadzącą na południe przez **Park Mickiewicza** równoległe do brzegu rzeki.

Rzeka Biała, prawy dopływ Wisły, wypływa spod szczytów Klimczoka, Szyndzielni i Magury. Przez długie stulecia była rzeką graniczną – po pierwsze oddzielała Bielsko i Białą, po drugie, księstwa

cieszyńskie i oświęcimskie, a więc Śląsk Cieszyński i Małopolskę, po trzecie, Królestwo Polskie i Czechy, Królestwo Polskie i Austrię, a w końcu Galicję i Śląsk Austriacki. Dzisiaj możemy ją przekraczać do woli na licznych mostach i kładkach, łączących oba brzegi w Bielsku-Białej. Przejazdka wzdłuż brzegu Parkiem Mickiewicza pozwala delektować się jej szumem i śpiewem parkowych ptaków. Tu Biała jest najbliższym mieszkańcom miasta – za chwilę wpadnie w okowy umocnień, zabezpieczających centrum przed jej groźnymi kapryсами. Wkrótce zjeżdżamy ze ścieżki rowerowej, przekraczamy na światłach ulicę **Partyzantów** i wjeżdżamy na rzadko uczęszczaną ulicę **Kochanowskiego**, która prowadzi nas do **Kamienicy**. Jedziemy tam ulicą **Karpacką**, która łagodnie wiedzie nas w górę.

W centrum Kamienicy odbijamy w ulicę **Jeżynową**, gdzie nieco mężczyźmy się na podjeździe, niemal dojeżdżamy do lotniska sportowego (warto to miejsce odwiedzić przy innej okazji), ale skręcamy w ulicę **Łowiecką**. Tutaj, podczas spokojnej jazdy, a najlepiej zatrzymując się na kilka chwil, możemy podziwiać od strony południowej panoramę Beskidu Śląskiego przechodzącą na zachodzie i północy w rozległe równiny za Międzyrzeczem i Mazańcowicami. Gdy trafimy na dzień o odpowiedniej przejrzystości powietrza w porze zachodu słońca, przez długi czas nie będziemy chcieli stamtąd odjechać.

Na ulicy **Łowieckiej** czeka na strudzonych rowerzystów niespodzianka – malowniczo położony punkt gastronomiczny, w którym można odetchnąć na chwilę i zamienić kilka słów z innymi cyklistami, popijając wodę mineralną i smakując energetyczne batony. Jesteśmy tu już mniej więcej w połowie podróży.

Za chwilę docieramy do **Wapienicy**, gdzie czeka nas krótki i pod koniec szybki zjazd ulicą **Dębowiec**. Warto tu zboczyć z trasy i udać się nad zaporę, a może nawet objechać dookoła zbiornik wodny (jezioro Wielka Łąka) – wspaniałe doznania estetyczne gwarantowane. Dalej należy jechać ulicą **Zapora**, skręcić

w **Kopytko** i potem drogą gruntową wzdłuż **potoku Wapienica**. O tym, że to bardzo atrakcyjne okolice wypoczynkowe, wiedzą od dawna bielszczanie, którzy w upały gromadnie szukają ochłody nad potokiem. Można tu znaleźć sporo cienia – duża część trasy wzdłuż potoku prowadzi przez teren zalesiony, ale zwolennicy kąpieli słonecznych również będą zadowoleni.

Z wapienickich bulwarów wjeżdżamy w ulicę **Wapienicką** i zachowując ostrożność przekraczamy ruchliwą **Cieszyńską**. Po jej pokonaniu znajdziemy się na ulicy **Zapłocie Duże**, która dość wyczerpującym podjazdem, a następnie zjazdem wiedzie nas przez **Stare Bielsko**.

Zbliżamy się do końca zielonej trasy, ale czeka nas jeszcze sporo atrakcji. W Starym Bielsku znajdują się najdawniejsze świadectwa dziedzictwa kulturowego, jakie dotwały do naszych czasów na tych ziemiach: grodzisko, które pozostało po osadzie rzemieślniczej z XII wieku, oraz gotycki kościół św. Stanisława.

Grodzisko w chwili obecnej to eliptyczny (przekątne mają od 205 -215 metrów) skrawek ziemi z każdej strony otoczony wałami. Pomiędzy XII wiekiem a rokiem 1400, kiedy grodzisko doszczętnie spłonęło, ulokowana tu była dobrze obwarowana osada. Otaczały ją podwójne wały drewniano-ziemne, pomiędzy którymi znajdowała się głęboka fosa. Ponadto odgradzały je szerokie palisady. Archeologiczne odkrycia pozwalają przypuszczać, że osadę zamieszkiwali głównie rolnicy i rzemieślnicy: cieśle, kowale, prądkci i hutnicy rudy darniowej. Co ciekawe, miejscowa ludność od XVII wieku nazywała grodzisko wałem szwedzkim (Schweden Schanze), prawdopodobnie dlatego, że w czasach wojny trzydziestoletniej, gdy przez kraj przetaczały się liczne armie, stacjonowały tu wojska szwedzkie.

Drugim ważnym zabytkiem w Starym Bielsku jest gotycki kościół św. Stanisława. To najstarsza w Bielsku-Białej budowla sakralna, datowana na okolice roku 1380. Kościół murowany zastąpił wtedy

dawniejszy, drewniany, który to z kolei – według legend – został wybudowany na miejscu dębowego gaju, gdzie wcześniej oddawano cześć słowiańskiemu bogu Perunowi. Wedle tablicy informacyjnej umieszczonej na kościele, resztki korzeni dębów znajdują się pod ołtarzem. W późniejszych wiekach świątynię rozbudowywano i przebudowywano, a historia przekazywała ją to w służbę rzymskim katolikom, to ewangelikom (od 1560 roku), by po blisko stu latach wróciła do pierwotnych właścicieli (w 1654 roku).

Trasa nr 002, którą podróżujemy, prowadzi obok kościoła i położonego przy nim cmentarza, natomiast, by odwiedzić grodzisko, musimy na chwilę zjechać ze szlaku. W tym celu z ulicy **Nad Potokiem**, która znajduje się na szlaku zielonym, skręcamy w ulicę **Otwartą**, po czym podążając ulicą Wał Szwedzki okrążamy najstarszy bielski zabytek. Aby wrócić na zieloną trasę, wjeżdżamy w ulicę **Zuchów** (gdzie czeka około kilometrowy podjazd), **Halenkówka** i **Piechurów**. W tym miejscu dojeżdżamy do **Trasy nr 001**, którą możemy kontynuować rowerową wędrówką.

Nim jednak tam dojedziemy, znajdziemy się w pobliżu wzgórza **Trzy Lipki**, atrakcji wieńczącej zieloną trasę. Wzniesione na 386 m n.p.m. stanowi znakomity punkt widokowy – widać z niego praktycznie całe miasto, pasma Beskidu Małego i Beskidu Śląskiego, w Bramie Wilkowieckiej ukazuje się masyw Pilska, a na północy rozciągają się rozległe równiny. Krąży wiele legend na temat pochodzenia nazwy wzgórza. Najciekawsza głosi, że kiedy w 1645 roku stoczyły tu potyczkę wojska szwedzkie i polskie, z tutejszego lasu lipowego ostały się jedynie cztery drzewa. Wkrótce jedno z nich unicestwił piorun, a pozostałe trzy dały nazwę wzniesieniu. Prawdziwy bez wątpienia jest dalszy ciąg tej historii. Po blisko trzech stuleciach kolejna wojenna konieczność zmieniła oblicze wzgórza. W 1939 roku, w ramach przygotowań do obrony przed atakiem hitlerowskim, lipki ścięto, by nie mogły służyć jako punkt orientacyjny. W 2001 roku stanął w tym miejscu srebrzysty Krzyż Trzeciego Tysiąclecia.

TRASA NR 1

Plac Ratuszowy w Bielsku-Białej – Czechowice-Dziedzice (MOSiR) / 12 km

*Start na Placu Ratuszowym, dalej prowadzi ulicami 11 Listopada i Cechową – **przeprowadź rower**, Podwałę, Grażyńskiego, Konwojową, Komorowicką, Rzeczną, Klonową, Zabiele, Dębową, Wąską do Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Czechowicach-Dziedzicach.*

W 2010 roku Beskidzkie Towarzystwo Cyklistów przygotowało **Trasę nr 1** (czerwoną) z Bielska-Białej do Martina na Słowacji, którą wkrótce przedłużono do Czechowic-Dziedzic. Powstała międzynarodowa Cyklomagistrała Polska-Słowacja, do sieci śląskich tras rowerowych włączona jako Śląska Trasa Rowerowa nr 1. W Bielsku-Białej można z niej korzystać dwojako: jadąc na północ, do Czechowic-Dziedzic, lub na południe, w stronę Słowacji.

Startujemy na Placu Ratuszowym. Kierując się do Czechowic-Dziedzic, prowadzimy rower ulicą 11 Listopada, gdzie można podziwiać architekturę bialskich i bielskich kamienic. Przy placu Wojska Polskiego stoi secesyjna kamienica Pod Żabami, nazwana tak od umieszczonych na północnej fasadzie płaskorzeźb przedstawia-

jących ubrane we fraki zielone płazy – jeden gra na mandolinie, a drugi pyka fajkę i popija wino z kieliszka. Smaczkowi dodaje fakt, że naprzeciwko znajduje się biański kościół ewangelicki, a u progu XX wieku w kamienicy mieściła się... winiarnia. To był skandal! Podążając ulicą 11 Listopada na zachód, pokonujemy most łączący Białą z Bielskiem (przy nim fontanna i postument jednego z bardziej rozpoznawalnych bielszczan – Reksia z kreskówki), by po przejechaniu Cechową przemierzać ulicami Podwale i Grażyńskiego przemysłowe fragmenty miasta. **Ważna uwaga:** jesteśmy w pobliżu dworca PKP – jednego z najpiękniejszych w Polsce, na który można się dostać estakadą bądź tunelem podziemnym.

W tej okolicy znajdują się dawne budynki fabryczne, zarówno z początku XX wieku, jak i z drugiej połowy minionego stulecia. Część z nich wciąż pełni funkcje produkcyjne, część zamieniono w sklepy, magazyny czy kluby nocne, a niektóre czekają jeszcze na postindustrialne zagospodarowanie. Wkrótce dojeżdżamy w pobliżu kolejnego ze znaków rozpoznawczych Bielska-Białej. To Fiat Auto Poland, dawny FSM, gdzie produkowano maluchy

i syrenki. Wzdłuż Grażyńskiego towarzyszy nam rzeka Biała. Rejony te nie są zbyt ruchliwe, jednak trzeba zachować ostrożność na skrzyżowaniach z ulicami Kwiatkowskiego (rondo) i Mazańcowicką. Nieco dalej zjeżdżamy w ulicę Konwojową, która doprowadzi nas ponownie do Grażyńskiego. Tak docieramy do granic administracyjnych Bielska-Białej.

Do Czechowic-Dziedzic dostaniemy się ulicami Orzeszkowej, Komorowicką, Rzeczną, Klonową, Zabiele, Dębową i Wąską, aż wreszcie, po 13 kilometrach podróży szlakiem czerwonym, docieramy na teren kąpieliska MOSiR. Znajduje się tam tablica informująca o czechowickich szlakach rowerowych. Atrakcją Czechowic jest rokokowy pałac Kotulińskich z parkiem widokowym – dawna siedziba właścicieli miasta, budowany od 1729 roku. W pobliżu stoi kościół św. Katarzyny, ufundowany przez Kotulińskich w latach 1722-1729. Warto zwrócić uwagę na dwa pomniki przyrody, dęby o obwodach 350 i 460 cm, rosnące obok budynków parafialnych.

TRASA NR 1

*Plac Ratuszowy w Bielsku-Białej – Glinka
(granica PL-SK) / 63 km*

Początek w Bielsku-Białej (Plac Ratuszowy), a dalej znajdują się na niej następujące miejscowości: Bystra Śląska, Meszna, Buczkowice, Godziszka, Słotwina, Lipowa, Radziechowy-Wieprz, Węgierska Górka, Cisiec, Milówka, Rajcza, Ujsoły. Kończy się na przełęczy Glinka, gdzie znajduje się granica polsko-słowacka.

Druga część **Trasy nr 1**, znacznie dłuższa, bo 163-kilometrowa **CYKLOMAGISTRALA** (po polskiej stronie licząca 63 km) także zaczyna się na **Placu Ratuszowym**. Początkowo pokrywa się z **Trasą nr 002** i biegnie ulicą **Sempotowskiej**, przez **Park Mickiewicza** (zwany także Parkiem Włókniarzy) i dalej ścieżkami rowerowymi wzdłuż ulic **Partyzantów** i **Bystrzańskiej**. W **Mikuszowicach**, na wysokości Błoni, przejeżdżamy przez kładkę nad Białą i kontynuujemy trasę ulicą Kusia, a następnie ścieżką rowerową prowadzącą wzdłuż rzeki **Białej** aż do **Wilkowic**. Znajdujemy się tutaj w Bramie Wilkowickiej, czyli dolinie ciągnącej się pomiędzy dwoma pasmami górskimi: Beskidem Małym i Beskidem Śląskim.

W **Mikuszowicach**, które powstały na fali osadnictwa z początków XIV wieku, a do Bielska-Białej włączone zostały w roku 1968, poza pięknymi widokami na masywy Magurki z jednej strony i Klimczoka z drugiej, na szczególną uwagę zasługuje drewniany kościół świętej Barbary. Przejedziemy koło niego, gdy zjedziemy z ul. **Kusia**

w szutrową ścieżkę rowerową. Świątynia powstała w 1690 roku i jest pięknym przykładem drewnianego kościoła wiejskiego o konstrukcji zrębowo-słupowej. Warto się przy niej zatrzymać, bo jest znakomitym reprezentantem stylu śląsko-małopolskiego w budownictwie drewnianym.

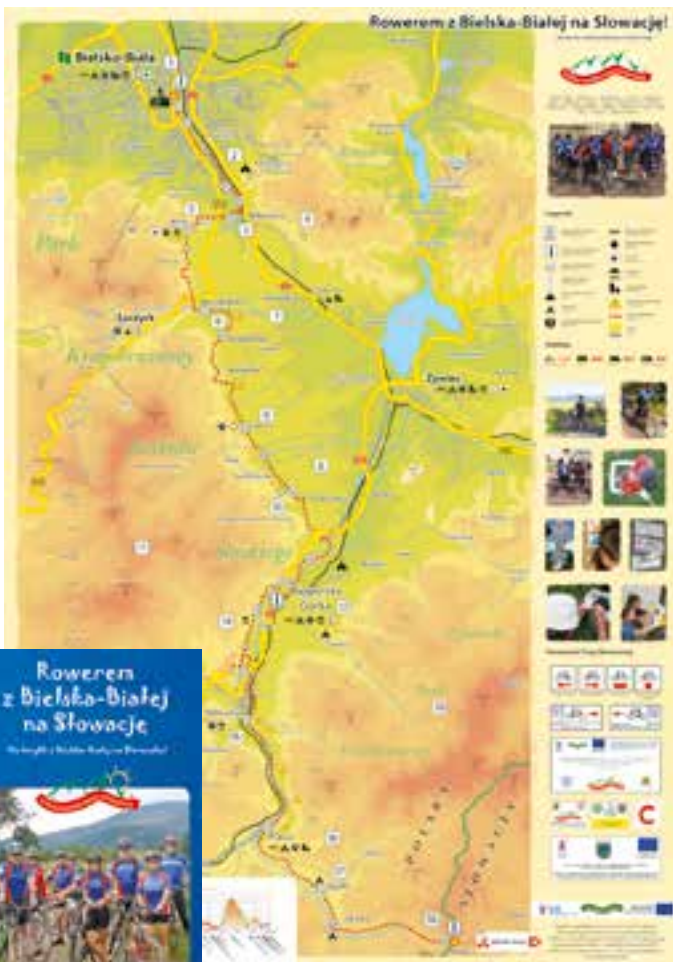
Bielsko-Białą opuszczamy na granicy z Wilkowicami, gdzie dojeżdżamy wzdłuż rzeki Białej. Z Wilkowic jedziemy do uzdrowiskowej Bystrej (tu godne odwiedzenia muzeum Juliana Fałata, słynnego akwarelisty), cały czas poruszając się drogami mało uczęszczanymi przez samochody. Tak dojeżdżamy do **Mesznej i Buczkowic**, gdzie korzystamy z trochę bardziej ruchliwej szosy prowadzącej malowniczymi rejonami zbocza Skrzycznego. Tutaj trasa jest popadłowana – wiedzie raz w górę, raz w dół, co umożliwi nam podziwianie Żywieczyzny z różnych perspektyw. W niektórych miejscach można dostrzec tafle Jeziora Żywieckiego, a przy dobrej widoczności najwyższe szczyty Beskidu Żywieckiego: Babią Górę, a w bliższym planie Piłsko. Przejeżdżamy przez **Godziszkę, Stotwinę, Lipową i Twardorzeczkę**, aż docieramy do **Węgierskiej Górki**.

Warto docenić, że cyklomagistrala jest poprowadzona w tym rejonie bardzo mało uczęszczanymi drogami. W Węgierskiej Górcie przeprawiamy się przez Sołę i możemy poczuć się niczym osiemnastowieczni kupcy. Trafiamy tam bowiem na Trakt Cesarski budowany w latach 1772-1785 szlak handlowy łączyący Wiedeń ze Lwowem. My docieramy nim do **Ciśca**. W tej okolicy trzeba być uważnym, ponieważ na czerwono oznaczony jest również Karpaccki Szlak Rowerowy, częściowo pokrywający się z cyklomagistralą.

Przejeżdżając przez rozstawioną przez braci Golców **Milówkę**, coraz bardziej zbliżamy się do granicy ze Słowacją. Jedziemy tu drogą główną, więc musimy uważać na wzmożony ruch samochodowy. Wędrując **Doliną Soły**, docieramy drogą wiodącą łagodnie pod górę do Rajczy, gdzie wart obejrzenia jest pałac – swego czasu

należący między innymi do Lubomirskich i Habsburgów. Następnie dojeżdżamy do **Ujsót**. Tam robi się coraz bardziej stromo, a ostatnie półtora kilometra przed granicą to całkiem wymagający podjazd – zjeżdżając z niego, można bić rekordy prędkości. Ze Słowacją przywitamy się na przełęczy **Glinka** (845 m n.p.m.). Stamtąd do **Martina** już tylko 100 kilometrów...

Mapa turystyczna
wydana przez Beskidzkie Towarzystwo Cyklistów
dostępna w siedzibie stowarzyszenia
w Bielsku-Białej przy ul. Krasieńskiego 5a.

GREENWAYS

(Kraków – Morawy – Wiedeń)

W Bielsku-Białej prowadzi ulicami: Dumki, Poligonową, Zuchów, Zapłocie Duże, Cieszyńską – zachowaj ostrożność, Wapienicką, **przecinamy kładką potok Wapienica – zachowaj ostrożność** i w kierunku Jaworza ulicami Jaworzańską, Miętową i Storczyków.

Poza opisanymi trasami przez Bielsko-Białą przebiegają jeszcze dwa trakty rowerowe o charakterze ogólnokrajowym i międzynarodowym. Wytrawni rowerzyści wiedzą, co to takiego sieć Greenways czy Wiślana Trasa Rowerowa, jednak z myślą o początkujących warto przytoczyć kilka podstawowych informacji.

Sieć zielonych szlaków ma służyć niezmotoryzowanym do pokonywania znacznych odległości w taki sposób, by mogli jak najlepiej poznać tereny, przez które podróżują. Szlaki wytyczone są z myślą o jak najlepszym zaprezentowaniu ich walorów przyrodniczych i krajobrazowych, jak i dziedzictwa kulturowego. Cechą charakterystyczną Greenways (oraz projektowanej na podobnej zasadzie Wiślanej Trasy Rowerowej) jest ich konstrukcja przypominająca rybi szkielet – od głównego traktu (kręgosłupa) odchodzą odnogi (ości), prowadzące do miejsc, które warto odwiedzić.

Jedna z **Greenways**, prowadząca z Krakowa przez Morawy do Wiednia, przebiega właśnie przez **Bielsko-Białą**, dokąd dojeżdża się od **Międzyrzecza Dolnego**. Do miasta wjeżdżamy ulicą **Dumki**, potem **Poligonową** (tutaj Greenway pokrywa się z **Trasą nr 001**). Z Poligonowej należy zjechać w ulicę **Zuchów**, czyli w **Trasę nr 002**. Znajdujemy się w okolicy wzgórza **Trzy Lipki**, gdzie warto się zatrzymać, by podziwiać wspaniałą panoramę miasta u stóp Beskidów. Po powrocie na szlak jedziemy ulicą **Zapłocie Duże** (tu godzien uwagi gotycki kościół św. Stanisława i średniowieczne grodzisko) do **Wapienicy**. Tam przez chwilę jedziemy ulicami **Cieszyńską**, **Wapienicką**, przecinamy kładką potok Wapienica i udajemy się do **Jaworza** ulicami **Jaworzańską**, **Miętową** i **Storczyków**.

W Jaworzu, malowniczo ułożonym na zboczach Beskidu Śląskiego, można zachwycić się pięknym parkiem w centrum. W 1862 roku ówczesny właściciel miejscowości, Maurycy hrabia Saint-Genois d'Anneaucourt, założył w niej uzdrowisko, gdzie leczono żętycą (serwatka z mleka owczego). Miejscowość zapisała się w historii literatury polskiej. Jej walory uzdrowiskowe jako jeden z pierwszych wychwalał w krakowskiej prasie Wincenty Pol. Po latach właśnie tutaj Maria Dąbrowska napisała spore fragmenty „Nocy i dni”, a spod pióra Melchiora Wańkowicza wyszedł „Dysk olimpijski”. Nim jednak dojedzie się do Jaworza, dobrze będzie skrócić na kilka chwil, a może nawet godzin, w niebieską trasę i udać się w okolice zapory w Wapienicy (por. [Trasa nr 001](#)). Wspaniały las, malownicze potoki i jezioro, a do tego punkty małej gastronomii pozwolą się odprężyć, odpocząć i zregenerować siły przed kontynuowaniem podróży.

WIŚLANA TRASA ROWEROWA (WTR)

Jaworze, Wapienica, Lotnisko, Aleksandrowice, Stare Bielsko, Trzy Lipki, Mazańcowice.

Trasa prowadzi ulicami: Dębowiec, Łowiecką, Zwardońską, Orzeszkowej, przekroczenie ronda na Hulance – zachowaj ostrożność, Bukową, ścieżką rowerową wzdłuż alei Andersa, Nad Potokiem, a następnie dotęcza się do Trasy nr 002 na ulicy Zuchów. Tam dociera do końca bielskiej odnogi WTR, ale przejeżdżkę możemy kontynuować niebieskim szlakiem 001 w kierunku Komorowic. Stąd łatwo się dostać na czerwony szlak prowadzący do Czechowic-Dziedzic i dalej w kierunku Goczałkowic-Zdroju, gdzie można powrócić do poprowadzonego wzdłuż Wisły głównego traktu WTR.

Podobny do sieci Greenways jest pomysł Wiślanej Trasy Rowerowej. To szlak wiodący przez całą Polskę, od źródeł Wisły do Gdańska, wytyczony drogami o ograniczonym ruchu samochodowym. WTR nie jest jeszcze gotowa w całości, jednak z jej bielskiej odnogi rowerzyści korzystają już od kilku lat.

Na odcinku przebiegającym przez Bielsko-Białą i najbliższe okolice, dojeżdżając do miasta **od źródeł Wisły**, pojawia się od **strony Jaworza** i dojeżdżamy nad zapórę w Wapienicy ([por. Trasa nr 001](#)). Opuszczamy to urokliwe miejsce ulicą **Tartaczną**, powielamy chwilowo **trasę niebieską (ulica Dębowiec)** i **zieloną (ulica Łowiecka)**, po czym ulicą **Zwardońską** przejeżdżamy w pobliżu lotniska sportowego w **Aleksandrowicach**. Teren ten zajmuje Aeroklub Bielski, a do celów lotniczych został przystosowany w latach 1934–1935. Znajduje się tam trawiasty pas startowy o wymiarach 660x200 metrów, który umożliwia starty samolotów sportowych i szybowców, a także helikopterów. Lotnisko, położone w jednym z najwyższych punktów miasta (około 400 m n.p.m.), jest całkowicie odkryte, co sprawia, że panują tam bardzo dobre warunki wietrzne. Nic więc dziwnego, że można tu spotkać wielu miłośników modeli latających. Dla bielszczan lotnisko jest również miejscem spacerów i przejażdżek rowerowych – na jego obrzeżach wytyczono ścieżki rowerowe, którymi biegnie Wiślana Trasa Ro-

werowa. Patrząc z lotniska na wschód i południe, można podziwiać panoramę Beskidu Małego i Beskidu Śląskiego, a przez spajającą je Bramę Wilkowicką dostrzec Pilsko czy Babią Górę. Przy sprzyjającej pogodzie widać nawet szczyty Tatr.

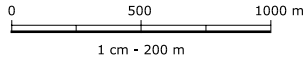
Z ulicy Zwardońskiej wjeżdżamy w ulicę **Orzeszkowej**, a na jej końcu przeprowadzamy rower przez rondo na **Hulance** i docieramy **Bukową** do ścieżki rowerowej wytyczonej wzdłuż alei Andersa. Zjeżdżamy tam spokojnie do **Starego Bielska** – do ulicy **Nad Potokiem**, gdzie możemy przyjrzeć się grodzisku i kościołowi św. Stanisława. Następnie ulicą **Portową** wspinamy się na wzgórze **Trzy Lipki**. Tutaj możemy odetchnąć, podziwiając panoramę miasta i gór, by następnie włączyć się do **Trasy nr 002** na ulicy **Zuchów**. Tam kończy się **bielska odnoga WTR**, ale przejażdżkę można kontynuować niebieskim szlakiem w kierunku **Komorowic**, stamtąd czerwonym szlakiem do **Czechowic-Dziedzic** i dalej, w stronę **Goczałkowicz-Zdroju**, gdzie powrócimy do poprowadzonego wzdłuż Wisły głównego traktu WTR.

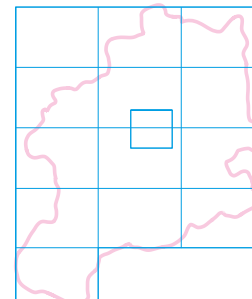
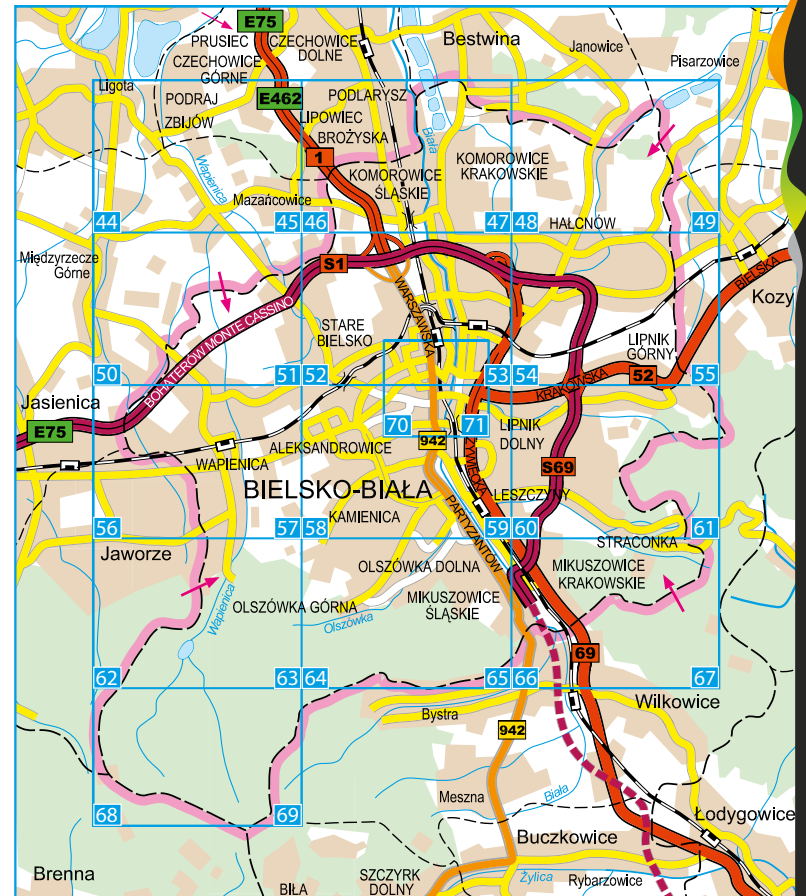
BIELSKO-BIAŁA

Plan Miasta Stadtplan

Skala 1 : 20 000
Maßstab 1:20 000

	granica powiatu, granica gminy district boundary, commune boundary Landkreisgrenze, Gemeindegrenze		linia kolejowa railway Eisenbahn
	granica miasta Bielsko-Biała Bielsko-Biała City boundary Grenze der Stadt Bielsko-Biała		linia autobusowa bus line Buslinie
	numer drogi międzynarodowej international road number Europastrassennummer		granica strefy płatnego parkowania parking zone boundary Grenze der gebührenpflichtigen Parkzone
	drogi ekspresowe z numerem expressways with number Schnellstraßen mit Nummer		zabudowa, budynek użyteczności publicznej built-up area, public building Bebauung, öffentlichen Gebäude
	drogi krajowe z numerem national roads with number Landstraßen mit Nummer		teren przemysłowy, cmentarz industrial area, cemetery Industriegebiet, Friedhof
	drogi wojewódzkie z numerem voivodship roads with number Woiwodschaftsstraßen mit Nummer		park, las park, forest Park, Wald
	inne drogi other roads sonstige Straßen		rzeka lub strumień i staw river or stream and pond Fluss oder Bach und Teich
	droga jednokierunkowa, strefa ruchu pieszoego one way road, pedestrian zone Einbahnstraße, Fußgängerzone		pomnik przyrody monument of nature Naturdenkmal
	granica rezerwatu przyrody boundary of nature reservation Grenze des Naturschutzgebietes		Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe Volunteer Mountain Service Freiwillige Bergrettung
	granica zespołu przyrodniczo-krajobrazowego boundary of the natural scenery complex Grenze des Landschaftsschutzgebietes		szpital, pogotowie ratunkowe hospital, ambulance service Krankenhaus, Rettungsdienst
	ścieżki turystyczne tourist walking tracks Wanderwege		informacja turystyczna, policja tourist information, police station Touristinformation, Polizei
	ścieżki narciarskie ski trails Ski-Routen		hotel lub motel, inny obiekt noclegowy hotel or motel, other accommodation facility Hotel oder Motel, andere Unterkunft
	ścieżki rowerowe bicycle path Radwege		schronisko górskie, schronisko młodzieżowe mountain refuge, youth hostel Berggäbte, Jugendherberge
	kolej linowa, wyciąg narciarski cable railway, ski lift Seilbahn, Skilift		camping, pole namiotowe camping, camp site Campingplatz, Zeltplatz
	sygnalizacja świetlna, wysokość wiaduktu traffic lights, viaduct height Verkehrssampeln, Durchfahrtshöhe		kapieleśko, basen kryty, kort tenisowy bathing place, indoor swimming pool, tennis-court Freibad, Hallenbad, Tennisplatz
	stacja paliw, stacja paliw 24h, stacja LPG petrol station, petrol station 24h, LPG station Tankstelle, 24h-Tankstelle, LPG-Tankstelle		kościół, kościół zabytkowy, kapliczka church, historic church, chapel Kirche, historische Kirche, Kapelle
	przystanek PKS, parking PKS bus-stop, car park PKS-Bushaltestelle, Parkplatz		muzeum, teatr, kino museum, theatre, cinema Museum, Theater, Kino
	poшта, leśniczówka, maszt RTV post office, forester's house, RTV mast Postamt, Forsthaus, Sendemast		zamek, pałac, inny zabytek architektury castle, other monument of architecture Schloss, Palast, Architekturdenkmal
	pomnik, krzyż lub figura przyrodna monument, waycross or Bildstock Denkmal, Wegkreuz oder Bildstock		Inne obiekty wartę zobaczenia other worth-seeing objects andere Sehenswürdigkeiten
	hala sportowa, skocznia narciarska sports hall, ski-jump Sporthalle, Sprungschanze		punkt widokowy, punkt wysokościowy view point, height spot Aussichtspunkt, Höhenpunkt
			poziomica contour lines Höhenlinien

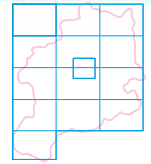
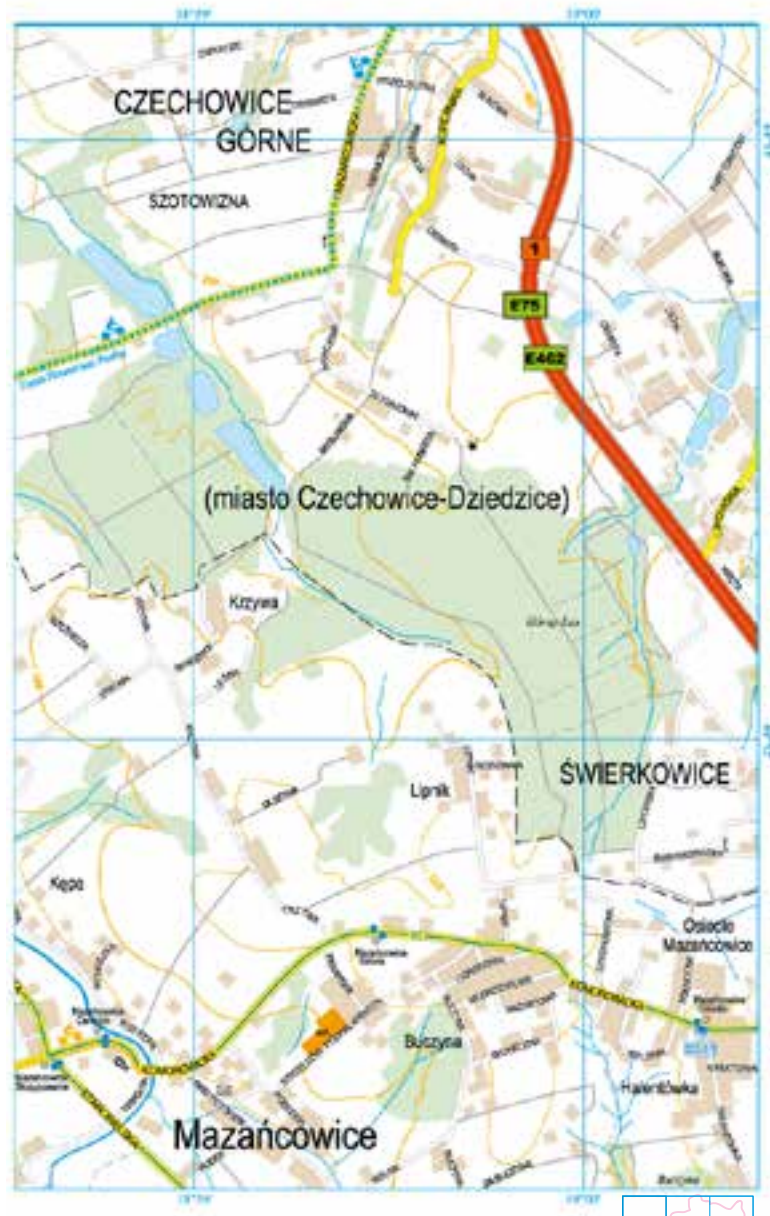
© 1994-2012 WYDAWNICTWO WITAŃSKI
UL. JOZEFA RYMERA 4/10, 40-048 KATOWICE
TEL. 32 206 52 56, TEL. KOM. 601 420 071
TEL./FAX: 32 206 50 00
e-mail: wydawnictwo@witanski.pl
www.witanski.com.pl www.MapyOnline.pl
WSZYTKIE PRAWA ZASTRZEŻONE. REPRODUKOWANIE, KOPIOWANIE,
FOTODUPLOWANIE, SKANOWANIE, DIFRAKCYJA
BEZ ZGODY WYDAWCY ZABRONIONE.

WYDANIE ÓSMIE - 2012
ISBN 978-83-62219-01-8

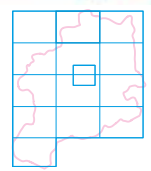
Układ współodrębnych zgodny z WGS 84.

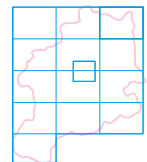
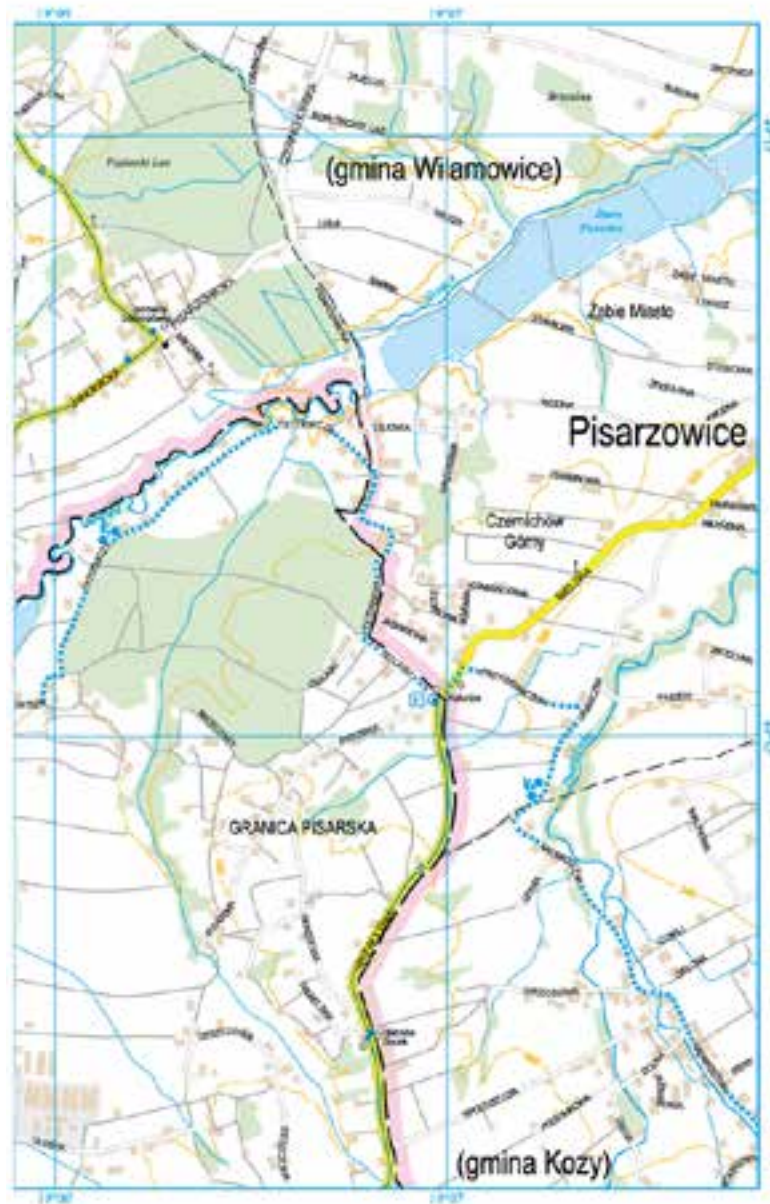

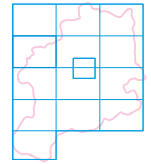

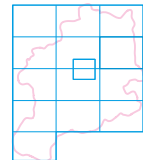

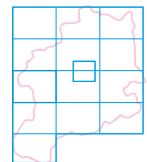
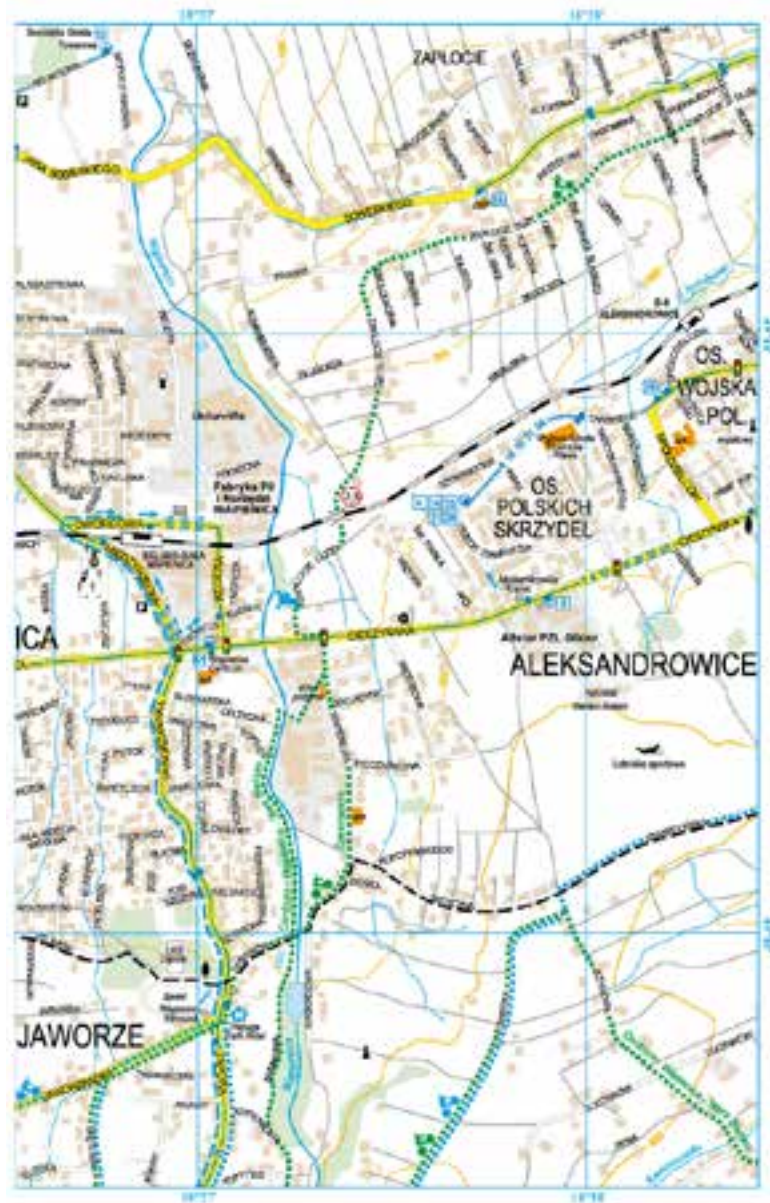

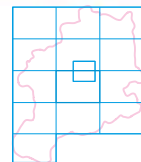
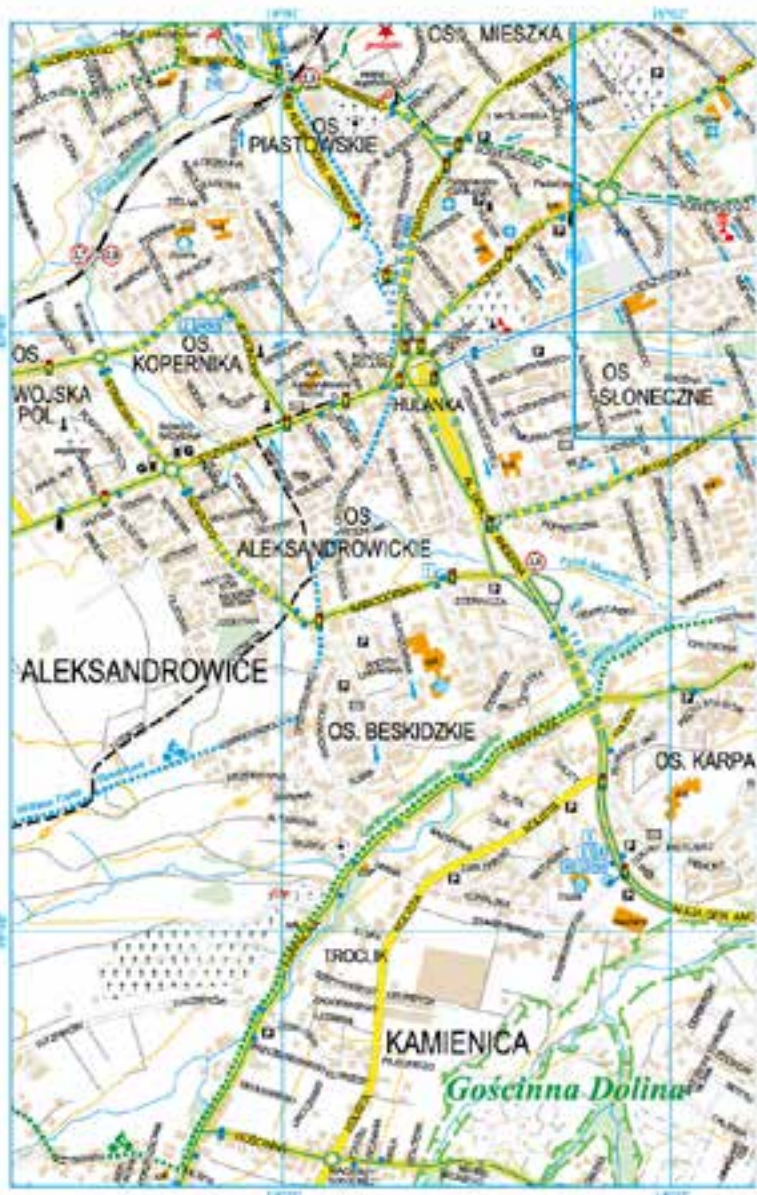

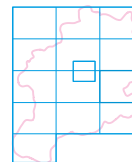
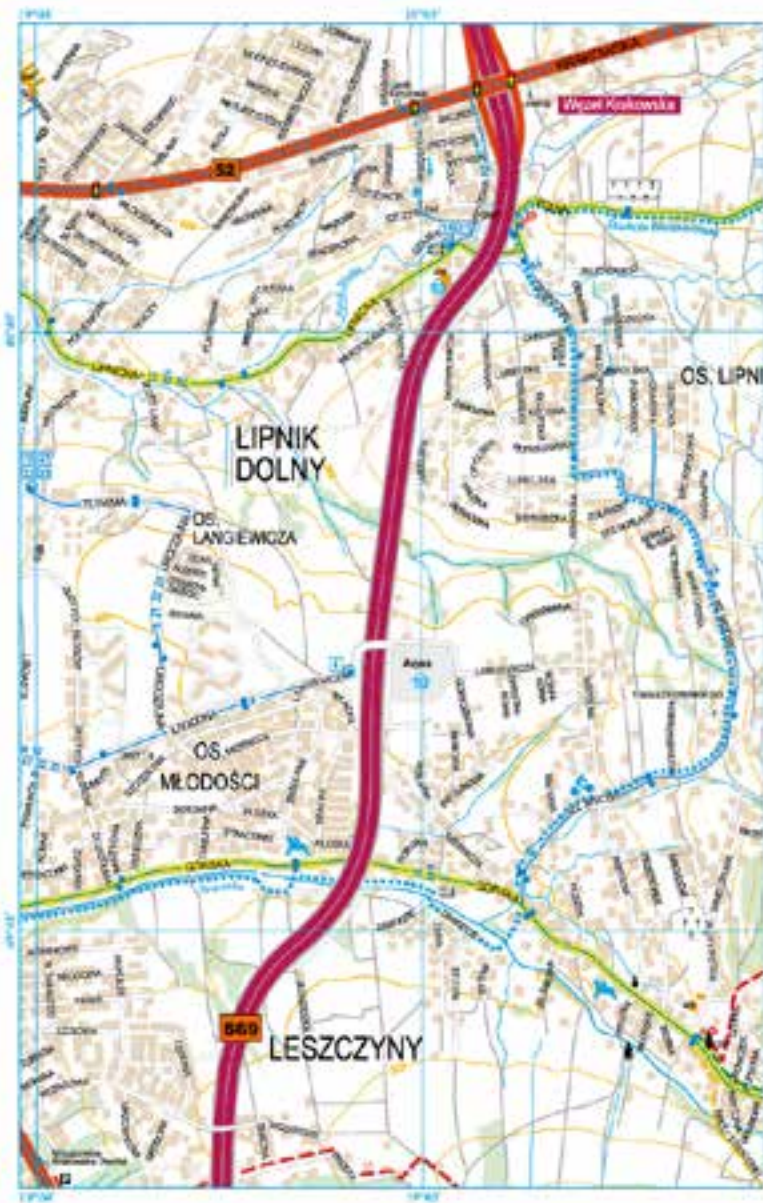

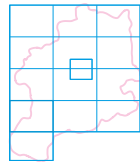
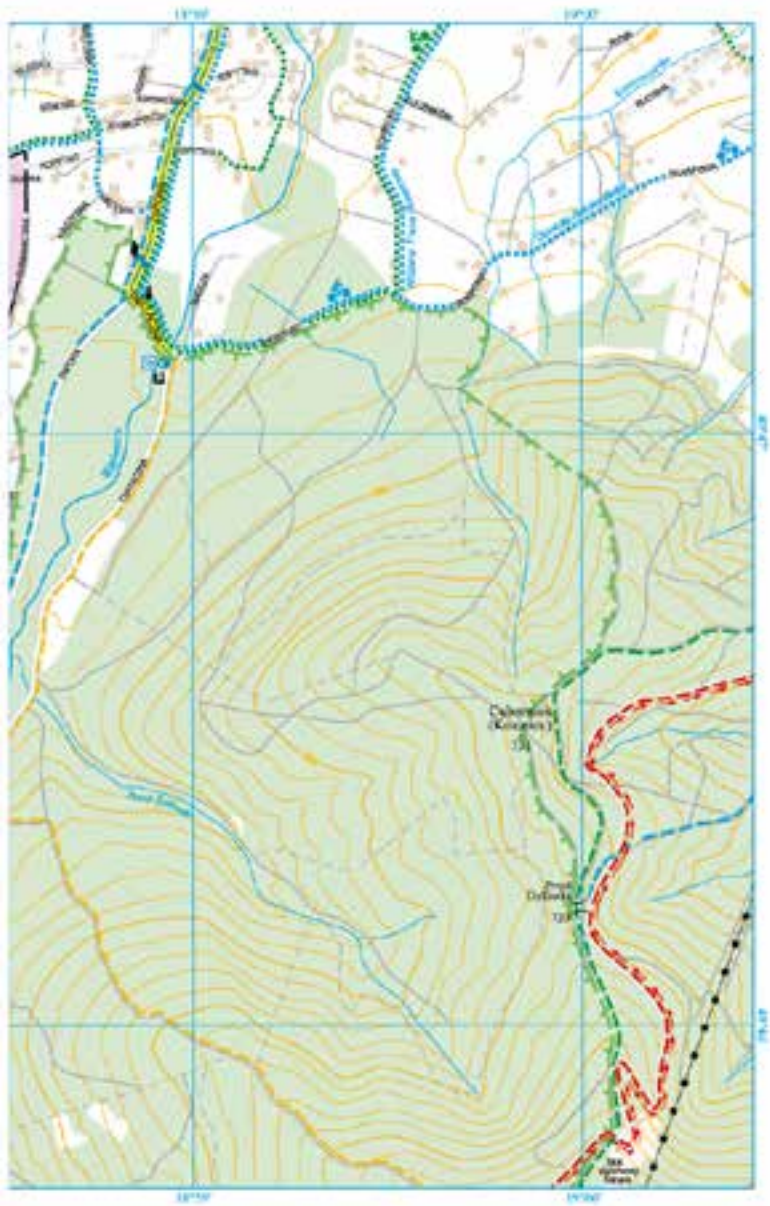

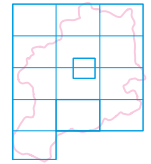
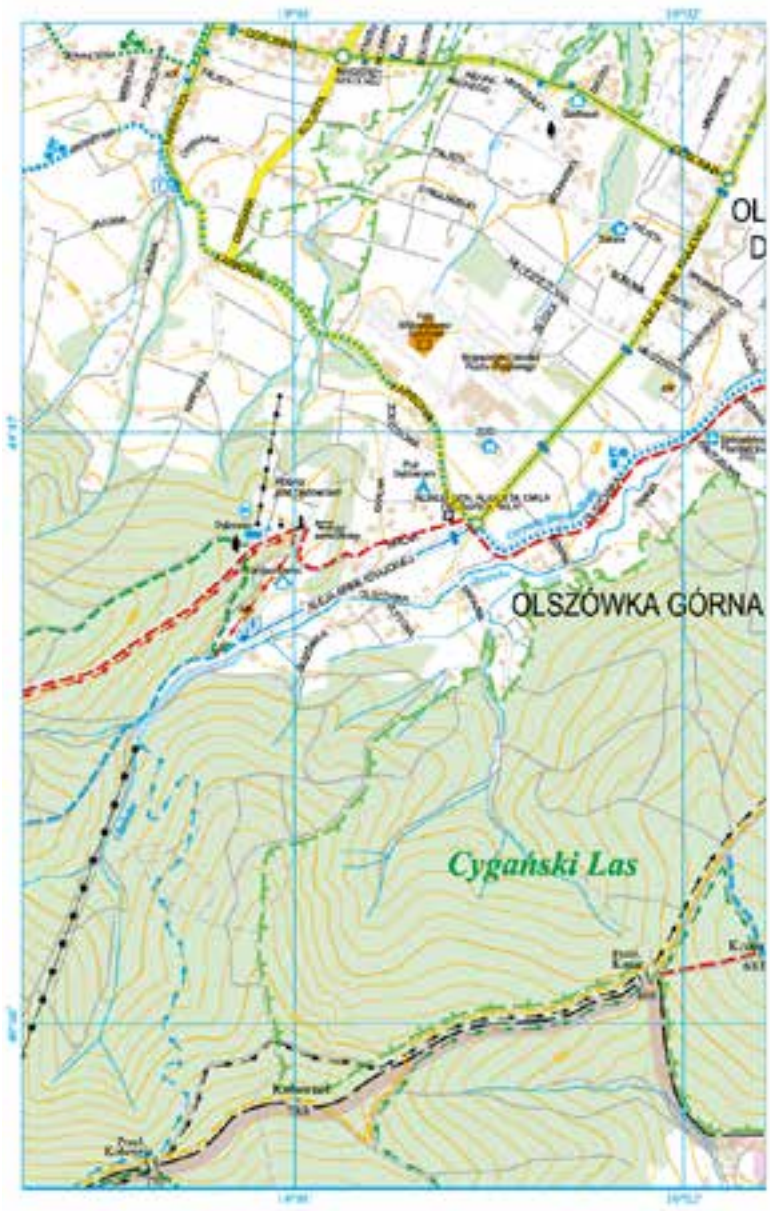

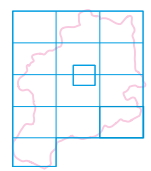
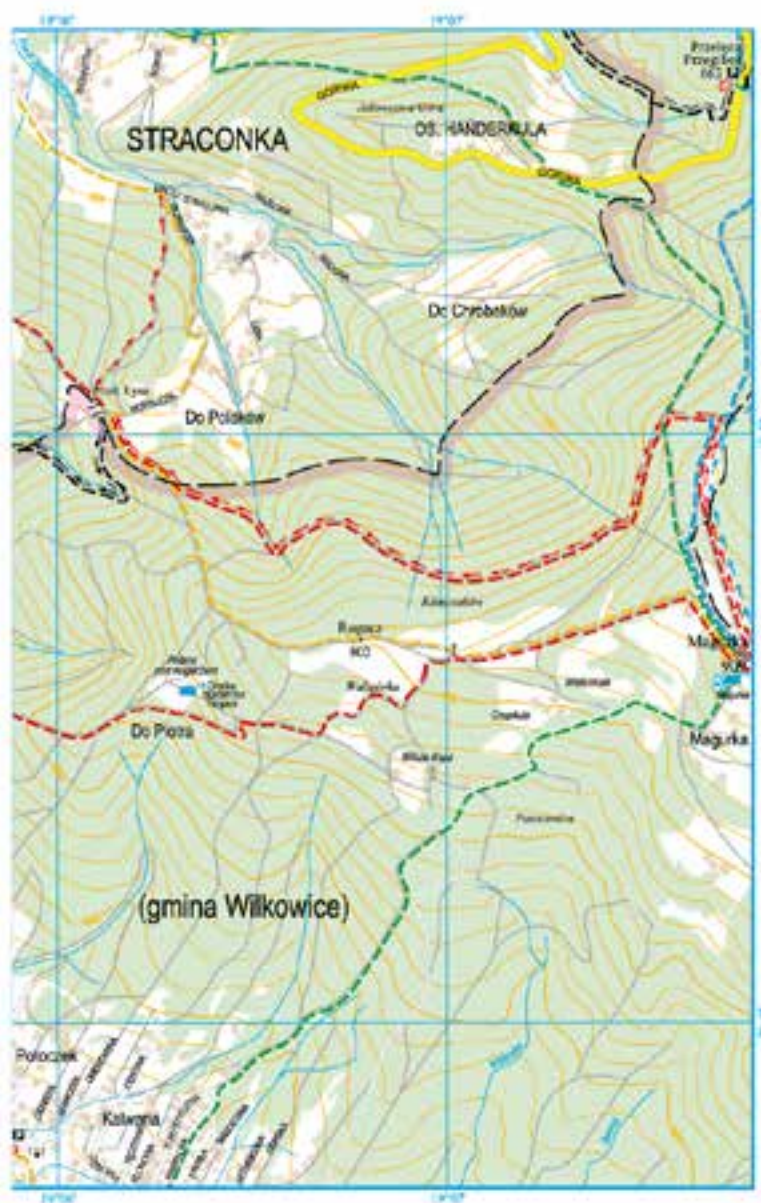
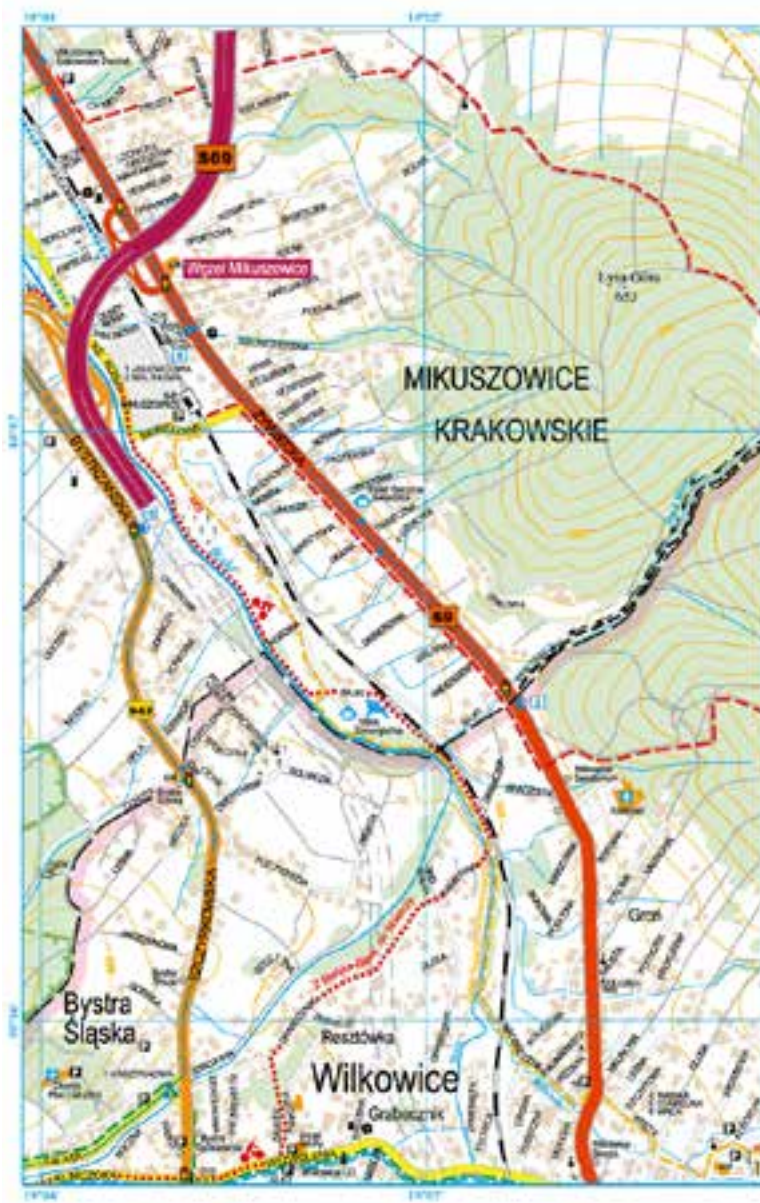

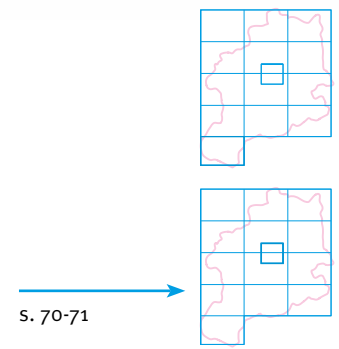
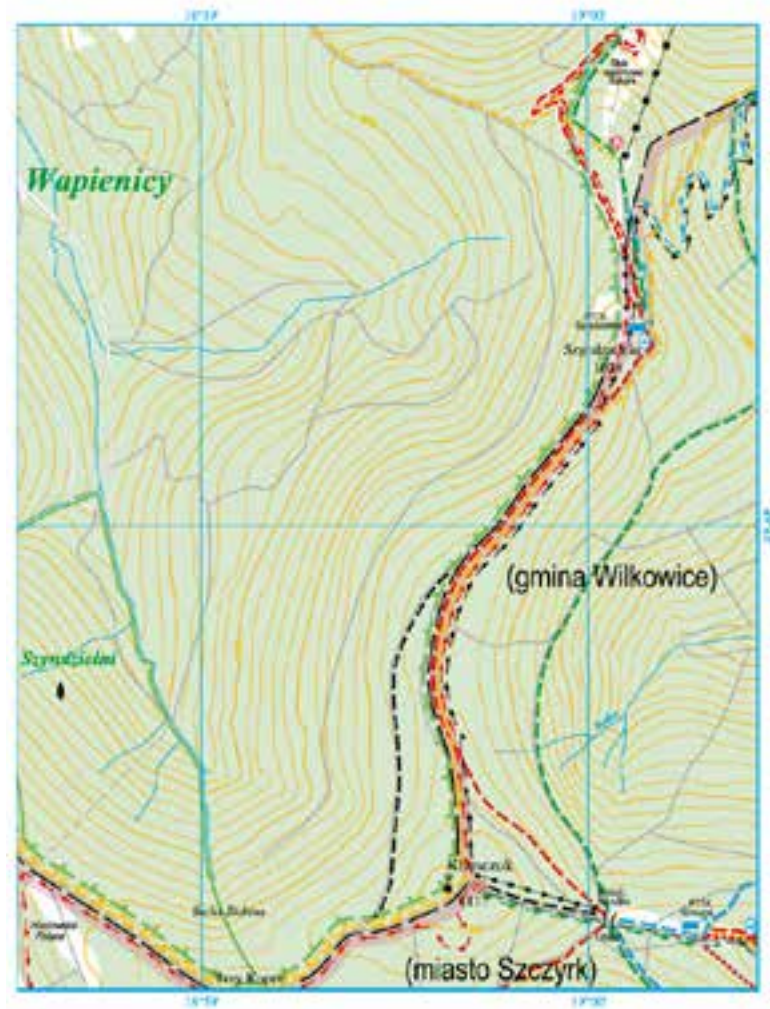
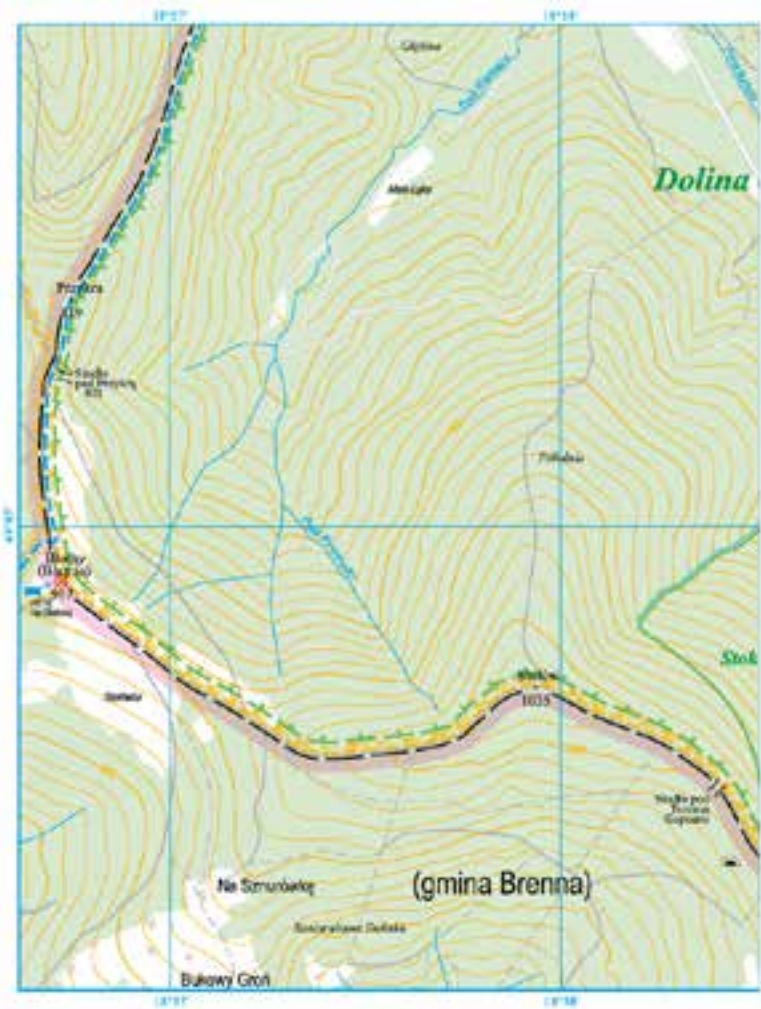

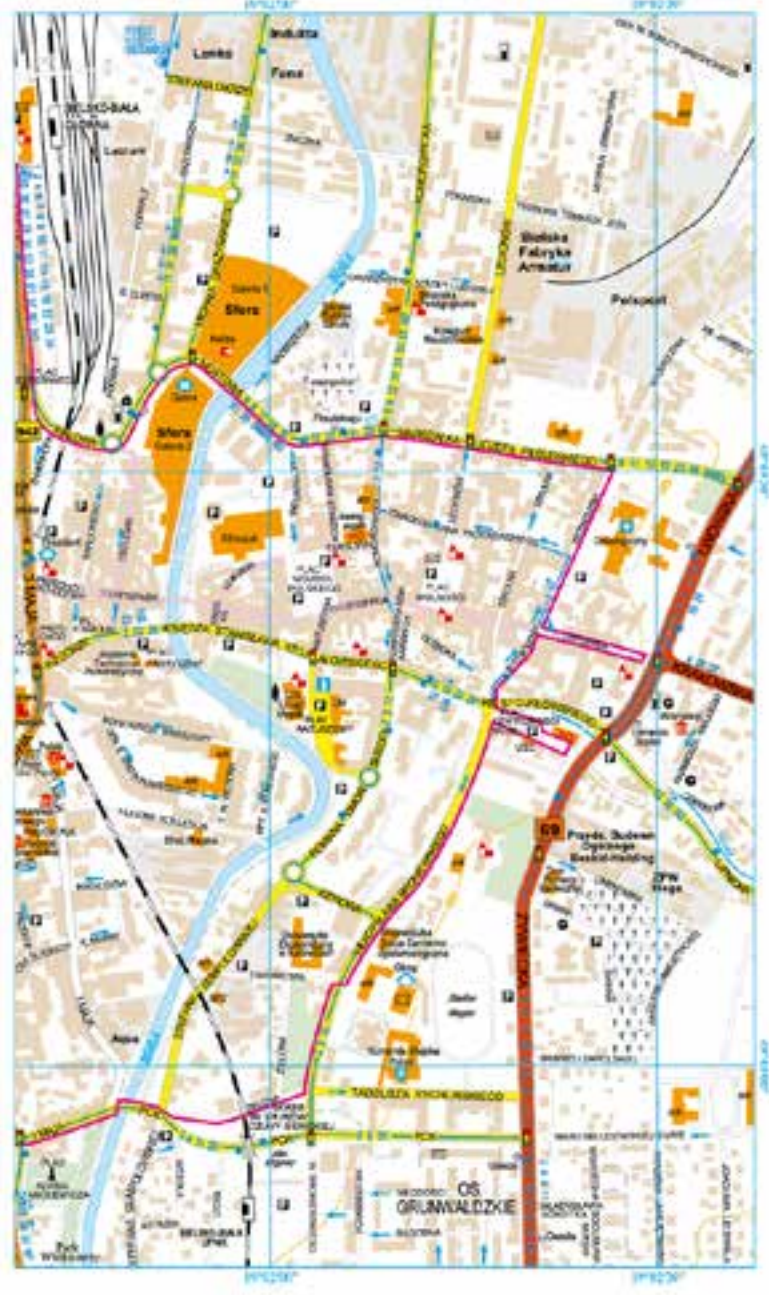

Beskidzkie Towarzystwo Cyklistów

Od 2005 roku aktywnie zajmujemy się turystyką rowerową oraz oznakowaniem tras rowerowych. Organizujemy Rodzinne Rajdy Rowerowe – największe cykliczne wydarzenie z siedemnastoletnią historią.

W sezonie zimowym wędrujemy po Beskidach i „morsujemy”!

Beskidzkie Towarzystwo Cyklistów
ul. Krasińskiego 5a, 43-300 Bielsko-Biała
info@btcbb.pl, www.btcbb.pl

Koordynator przebiegu i oznakowania tras rowerowych:
Jolanta Koźmin, www.projekt.btcbb.pl

Copyright by:
Wydział Promocji Miasta
Urząd Miejski w Bielsku-Białej
Plac Ratuszowy 1, 43-300 Bielsko-Biała
www.bielsko-biala.pl
bpm@bielsko-biala.pl

Bielsko-Biała 2014
Wszystkie prawa zastrzeżone

Koordynator projektu: Jolanta Koźmin
Opracowanie tekstu: Dobroślaw Barwicki-Picheta
Skład: Marek Klimek/Studio Corner
Zdjęcia: Dobroślaw Barwicki-Picheta, Lucjusz Cykarski, Wojciech Gorgolewski, Marek Klimek, Marek Kocjan, Jolanta Koźmin, arch. Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej, arch. Beskidzkiego Towarzystwa Cyklistów

ISBN 978-83-939838-3-4

